

METODE PSIHOLOGICE DE ACTIVARE A GÂNDIRII: BRAINSTORMING-UL (METODA OSBORN)

Metodele psihologice de creație reprezintă îmbinări ale tehnicilor intuitive de creație în vederea sporirii eficienței aplicării acestora, de asemenea, mijlocul cel mai eficient pentru învingerea sau atenuarea inerției și a barierelor psihologice. Brainstorming-ul este poate cea mai răspândită metodă, atât prin faptul că este folosită încă din 1938, dar mai ales că, în extrem de multe cazuri, a deschis drumul succesului. Metoda a fost elaborată încă în a. 1938 de către prof. Alex Osborn, prorectorul Universității din Buffalo – S.U.A. și fondatorul Institutului de Creație Tehnică, având ca inspirație o metodă folosită acum 400 de ani în India și denumită “Prai-Barshana”.

Principiile de bază ale brainstormingului sunt:

Amânarea criticii și autocriticii. Acestei cerințe i se mai spune și “amânarea judecății”. În procesul de căutare a ideilor critica trebuie amânată, gândirea trebuie să fie dominant divergentă. “Dacă veți încerca să obțineți în același timp, de la același robinet, apă caldă sau apă rece, nu veți obține decât apă călduță. Dacă încercați să criticați și în același timp să creați nu veți reuși nici să criticați cu sânge rece, nici să generați idei cu suficientă căldură” [1]. Astfel varietatea și neconvenționalitatea ideilor crește.

Cantitatea poate genera calitate. Numai elaborând o foarte mare cantitate de idei în lanț avem șanse de a ajunge la o idee nouă viabilă, eficientă. “Noi trebuie să culegem toate perspectivele noi, toate ocaziile de a întrevădea noi combinații și să le supunem pe fiecare la examen imparțial. Este foarte probabil ca în 999 de cazuri dintr-o mie nu va rezulta nimic, fie că ideea nu valorează nimic, fie pentru că noi nu știm s-o punem în valoare; dar avem interesul să le culegem pe toate, întrucât cea de a mia idee ar putea fi cea care va transforma lumea” (Bobancu Ș., Cozma R., 1997).

În afară de aceste două principii de bază, trebuie respectate și alte reguli, printre care:

➤ se încurajează și ideile aparent ieșite din comun, la prima vedere absurde, ridicole, dar care adesea, fiind analizate inginereste, pot deveni deosebit de eficiente;

➤ se stimulează combinarea și îmbunătățirea ideilor, pe principiul evocării și asocierii.

Marea cantitate de idei se realizează rapid în ședințele de grup, întrucât capacitatea combinatorică, asociativă și de consonanță a grupului este net superioară celei a individului; o idee emisă de un membru al grupului, poate produce prin consonanță noi idei ale celorlalți membri – scânteia produsă de un creier va face să se producă prin ricoșare altele, ca într-un foc de artificii, ca într-o reacție în lanț.

Grupul este constituit din 3-10 membri. Membrii grupului pot fi persoane cu specialități

apropiate, dar pot fi și persoane cu profesii diferite. Înaintea ședinței de brainstorming se stabilește un lider și unul sau doi secretari, aleși prin opțiunea membrilor grupului. Secretarii notează și numerotează ideile, astfel încât liderul să aibă mereu în față atât ordinea, cât și numărul de idei emise, pentru stimularea participanților. Ideile trebuie formulate cât mai concis, de regulă, printr-o singură frază.

Durata optimă a unei ședințe este de 30-45 minute, ritmul elaborării ideilor crescând net în a doua parte a ședinței. O ședință de brainstorming se pregătește, se desfășoară și se finalizează în următoarea succesiune:

- responsabilul de proiect depistează o problemă, pregătindu-i o formulare clară, lipsită de ambiguități;
- se convoacă și se întrunesc membrii grupului, care nu pot fi informați dinainte de tema ședinței;
- odată grupul întrunit, se stabilește liderul și secretarul (secretarii) prin libera opțiune a membrilor grupului;
- responsabilul de proiect expune problema care trebuie rezolvată, arătând clar care sunt principalele cerințe ce trebuie îndeplinite de viitoarea soluție;
- liderul preia conducerea ședinței, fiind atent la cererile de luări de cuvânt;
- în timpul ședinței, este bine ca membrii grupului să-și noteze propriile idei noi, pentru a nu le uita până pot lua cuvântul;
- după o zi sau două, conducătorul de proiect contactează din nou, de data aceasta individual, pe fiecare din membrii grupului. Scopul contactării este culegerea unor noi idei, apărute la membrii grupului după această scurtă perioadă de incubație.

După ce toate ideile au fost strânse se trece la:

Evaluarea și selectarea ideilor. Pentru pregătirea evaluării și selectării ideilor noi trebuie parcurse următoarele operații preliminare:

- secretarul echipei pregătește o listă dactilografiată la trei intervale a tuturor ideilor sugerate, atât în timpul cât și după ședință;

- conducătorul grupului verifică lista, asigurându-se că fiecare idee a fost expusă concis și clar și clasifică pe categorii logice ideile emise (de regulă, 5-10 categorii);

- lista obținută este apoi trecută prin ciurul evaluării pentru a selecta sugestiile cele mai bune.

Rolul ciurului îl joacă o echipă competentă posedând un spirit critic mai sigur și mai obiectiv, apelând nu numai la specialiști, ci și la cei care au responsabilități directe în rezolvarea problemelor similare. Ideile selecționate sunt apoi încredințate specialiștilor pentru concretizare, dezvoltare, proiectare și implementare industrială.

Rubrică realizată de Valeriu Dulgheru.